

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ

Наталія Якименко
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка,
м. Полтава, Україна

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ З ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА В РЕЖИМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ – АКТУАЛЬНА ФОРМА НАВЧАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація: проаналізовано можливість використання ресурсу дистанційної освіти у процесі формування професійних компетенцій фахівців із документознавства та інформаційної діяльності.

Ключові слова: теорія й методика професійної освіти, документознавча професіологія, дистанційна освіта, кваліфікаційна характеристика.

Аннотация: проанализировано возможность использования ресурса дистанционного образования в процессе формирования профессиональных компетенций специалистов по документоведению и информационной деятельности.

Ключевые слова: теория и методика профессионального образования, документоведческая профессиология, дистанционное образование, квалификационная характеристика.

Abstract: the possibility of using distance education resources in the formation of professional competence of specialists in documentation and information activities.

Keywords: theory and methods of professional education, documentation profессиology, distance education, qualification characteristics.

Протягом двох останніх десятиріч у теорії й методиці професійної освіти розглядаються проблеми підготовки фахівців із документознавства та інформаційної діяльності (нині спеціалізація входить до спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»). За цей час сформувалася молода окремішня сфера педагогічних знань – документознавча професіологія. У цій царині активно працюють Бездрабко В., Власова Г., Гайсинюк Н., Демчина Л., Дубова С., Кулешов С., Кушнарєнко Н., Малик Г., Матвієнко О., Назарєнко Н., Палєха Ю., Рєдчук Р., Романишин Ю.,

Сивак О., Сілкова Г., Слободяник М., Спрінсян В., Філіпова Л., Швецова-Водка Г., Янишин О. та ін.

Поділяємо думку Бездрабко В., яка стверджує: «сучасний розвиток напряму підготовки фахівців «Документознавство та інформаційна діяльність» є сполученням розмаїтих підходів до змісту і форми навчання та визначення спеціалізації студента-випускника» [1, 173].

Під впливом постіндустріального суспільства традиційні підходи змінюються. На наш погляд, завдання сучасної вищої школи полягає у формуванні професійно- та соціально-мобільного компетентного випускника, який має відповідні знання й навички з власного фаху й орієнтується в суміжних сферах діяльності. Враховуючи високу конкуренцію на ринку праці, агресивну боротьбу в процесі працевлаштування й кар'єрного росту, гостру проблему відповідності фахових компетенцій випускників вузів запитам соціуму, вважаємо актуальною проблему формування професійної компетентності фахівця з документознавства й професійної діяльності засобами дистанційної освіти.

Погоджуємося зі слухними міркуваннями О.В. Матвієнко, яка, вивчаючи проблеми й перспективи розвитку документознавчої професіології в Україні, вказала на ряд суттєвих завдань, що мають бути розв'язані науковцями-педагогами, причетними до підготовки фахівці напряму, в першу чергу це:

- 1) проблема синтезу теоретичного вивчення феномену професії та практики професійної діяльності фахівця;
- 2) прогнозування змісту професійного навчання документознавців, обумовленого залежністю етапів – *мета навчання ↔ зміст навчання ↔ освітня кваліфікаційна характеристика, навчальний план, навчальні програми ↔ добір, систематизація і класифікація навчально-методичного матеріалу ↔ оперативне корегування навчальної документації*;
- 3) самоідентифікація документознавця на соціально-професійному рівні у контексті управлінських функцій;
- 4) соціалізація фахівця, прийняття документознавцем норм і цінностей сфери державного управління [4].

До перелічених напрямів документознавчої професіології, на наш погляд, варто долучити й проблему методичного та методологічного супроводу процесу формування фахової компетентності документознавця в режимі дистанційної освіти.

Дистанційне навчання, як інноваційна форма освітньої діяльності, у світовому освітньому просторі функціонує з середини ХХ століття. Освітяни України відносно недавно долучилася до такої системи співпраці науково-педагогічних працівників зі студентством. Проте очевидні переваги означеної форми сприяють запровадженню елементів дистанційного навчання чи повноцінного режиму дистанційної освіти вузами нашої країни. Нині формується законодавча база, з'являються методичні розробки щодо упровадження цієї форми роботи, адже дистанційна освіта є складником соціальних механізмів адаптації індивіда в соціумі й соціуму до нових економічних умов, надає можливість долучитися до оновленої стратегії життєдіяльності як окремішньо фахової, так і особистісної в цілому.

Дистанційне навчання є цілеспрямованим інтерактивним процесом взаємодії суб'єктів і об'єктів навчання між собою та з засобами навчання, причому процес навчання інваріантний до їх розташування в просторі і часі [3, 302]. Хуторський А. наголошує: «Дистанційне навчання припускає інтеграцію інформаційних і педагогічних технологій, які забезпечують інтерактивність взаємодії суб'єктів освіти та продуктивність навчального процесу» [6, 30]. Проте слід враховувати, що на ефективність дистанційного навчання впливають: а) ефективність взаємодії викладача й студента; б) педагогічні технології; в) методичні матеріали; д) ефективність зворотного зв'язку. [5, 3].

Для прикладу, в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка, на базі платформи MOODLE, протягом кількох останніх років переважна більшість навчальних курсів функціонують не лише в традиційній аудиторній формі, а й в дистанційному режимі, який використовується для співпраці зі студентами стаціонару й заочної форми навчання. Особливе значення, на наш погляд, має така форма роботи для майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності. Адже навички роботи у віртуальному просторі є запорукою не лише закріплення й поглиблення знань, а й складником ефективного набуття професійних навичок. Для майбутніх документознавців автором публікації розроблені й активно використовуються у навчальній діяльності дистанційні й кейс-курси з дисциплін: «Основи іміджології», «Дипломатичний протокол», «Теорія й практика референтської

діяльності», «Документаційне забезпечення діяльності установ». Практика такої віртуальної співпраці дає змогу:

- закріпити й поглибити навички роботи з комп'ютерною технікою, програмними продуктами;
- вдосконалити комунікативні навички спілкування у віртуальному просторі (з дотриманням норм культури й етики);
- урізноманітнити форми засвоєння й контролю знань.
- оптимізувати режим навчання, зробити його більш комфортним;
- продуктивно зорганізувати взаємодію викладача й студента;
- розвивати й формувати вміння вчитися.

У листі МОН України від 31.07.2008 №1/9-484 «Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи галузевих стандартів вищої освіти» наведено перелік компетенцій, якими повинен володіти випускник: соціально-особистісні, загальнонаукові, інструментальні, професійні компетенції (загально-професійні та спеціалізовано-професійні). Вимоги нормативного листа враховано при укладанні кваліфікаційної характеристики фахівця з документознавства та інформаційної діяльності. [2] Вказана кваліфікаційна характеристика серед інших визначає такі професійні завдання фахівця сфери документування: розробляє та впроваджує технологічні процеси роботи з документами і документною інформацією на підставі використання організаційної та обчислювальної техніки; організовує впровадження, ведення (в тому числі автоматизоване) й розвиток системи документації, що включає документи на машинних носіях; знає основи програмування, методи проектування й актуалізації баз і банків даних. Саме режим дистанційної освіти дає змогу набути й закріпити навички, що уможливають виконання окреслених професійних задач.

Отже, матеріал публікації окреслює нові горизонти документознавчої професіології, порушуючи проблему залучення інструментарію дистанційної освіти в процес формування фахових компетенцій документознавця.

Література

1. Бездрабко В.В. Документознавча освіта в Україні: становлення, сучасний стан і перспективи // Гілея (науковий вісник) : збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К., 2009. – Вип. 20. – С. 173-187.

2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. – [Електронний ресурс]. – К., 2004. – Режим доступу: <http://www.jobs.ua/ukr/dkhp/articles-3724/>. – Назва з екрану.
3. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. / Коваль Т.І., Сисоєва С.О., Сущенко Л.П. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009. – 380 с.
4. Матвієнко О. Документознавча професіологія : проблеми і перспективи // Вісн. Кн. палати. – 2007. – № 5. – С.30-32.
5. Пищулин Н.П. Технологизация управления образованием / Н.П. Пищулин, В.М. Ананишнев // Школьные технологии. – 2001. – № 4. – С. 3-12.
6. Хуторской А.В. Научно-практические предпосылки дистанционной педагогики / А.В. Хуторской // Открытое образование. – 2001. – № 2. – С. 30-35.

Андрей Третьяков
Северо-Западный институт управления – филиал РАНХиГС,
Санкт-Петербургский государственный институт культуры,
Санкт-Петербург, Российская Федерация

СОЗДАНИЕ БИОБИБЛИОГРАФИЧЕСКИХ БАЗ ДАННЫХ УЧЁНЫХ-ПЕДАГОГОВ КАК ВАЖНЫЙ АСПЕКТ ИНФОРМАЦИОННОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

***Анотація.** У даній статті автором представлено одне з рішень проблеми інформаційного забезпечення сучасного вчителя в умовах реалізації ФГОС. Описана необхідність створення біобібліографічних баз даних вчених-педагогів. Представлений алгоритм створення подібних баз даних на прикладі праць Т. С. Комарової.*

***Ключові слова.** Біобібліографічна база даних вчених-педагогів, освітній процес, інформаційна потреба, Т. С. Комарова, ФГОС.*

***Аннотация.** В данной статье автором представлено одно из решений проблемы информационного обеспечения современного учителя в условиях реализации ФГОС. Описана необходимость создания биобиблиографических баз данных учёных-педагогов. Представлен алгоритм создания подобных баз данных на примере трудов Т. С. Комаровой.*